

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 24C/121/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2614206070
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Vozárová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2017:2614206070.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Monikou Vozárovou v právnej veci žalobcu: V. Q., narodený XX.XX.XXXX, Q. XXXX/XX, J., zastúpený: JUDr. Ján Garaj, advokát, so sídlom Hlavná 137, Prešov proti žalovanému: Trnavský samosprávny kraj, Starohájska 10, Trnava, IČO: 37 836 901, o vydanie bezdôvodného obohatenia, takto

rozhodol:

- I. Žaloba sa zamietá.
- II. Žalovaný má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou zo dňa 27.06.2014 doručenu Okresnému súdu Senica dňa 30.06.2014, postúpenou tunajšiemu súdu dňa 05.12.2014, domáhal určenia, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovaným, a to parcely J. - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², zapísané na LV č. XXXX, k.ú. I., okres I., obec I. zo strany žalovaného a to za obdobie od 29.06.2012 do 28.06.2014. Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti a to parcely J. - zastavané plochy a nádvoria, o celkovej výmere XXX m², zapísanej na LV č. XXXX, katastrálne územie I., okres I. a obec I.. Predmetnú nehnuteľnosť žalobca nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, vklad vlastníckeho práva bol povolený pod číslom C. XXXX/XX zo dňa 31.08.2007 vz. XXXX/XX, C. XXXX/XX zo dňa XX.XX.XXXX vz. XXXX/XX. Pozemok je zastavaný cestným telesom cesty .... Žalobca ako vlastníkom pozemku nemôže svoje vlastníctvo užívať primeraným spôsobom, nakoľko je zastavaný stavbami a vlastníkom ako aj užívateľom týchto stavieb je žalovaný. Žalobca nesúhlasí, aby na nehnuteľnosti v jeho vlastníctve boli akékoľvek cudzie stavby. Už od roku 2010 žalobca vyzýval žalovaného na majetkovoprávne usporiadanie pozemkov, kedy mu bola ponúknutá možnosť majetkovo vysporiadať jeho pozemky len formou pozemkových úprav. Žalobca však žiadal vysporiadanie finančným odškodnením, avšak žalovaný nevyplatil žiadnu finančnú náhradu. Žalobca má za to, že má voči žalovanému nesplatenú pohľadávku z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie vyššie uvedených nehnuteľností bez právneho dôvodu, a to za obdobie od 29.06.2012 do 28.06.2014. Žalobca poukázal na článok 20 Ústavy SR, článok 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, článok 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 123 a § 451 Občianskeho zákonníka. Takéto obmedzenie vlastníckeho práva je v rozpore s uvedenými článkami, kde v rámci týchto ustanovení je obmedzenie vlastníckeho práva možné len za primeranú náhradu. Žalobca poukázal na rozsudok Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 3Cdo/45/92 a na nález Ústavného súdu SR IV. ÚS 94/2011-44 zo dňa 07.07.2011. Pokiaľ sa žalobca domáha náhrady z titulu bezdôvodného obohatenia, táto sa musí bez akéhokoľvek ďalšieho preukazovania a skúmania zavinenia vydať. Bezdôvodné obohatenie má objektívny charakter spočívajúci v neoprávnenom majetkovom prospechu, ktorý by inak patril tomu na úkor koho sa bezdôvodne obohatil obohatený. Žalobca ďalej poukázal na nález Ústavného súdu IV. ÚS 70/2011 a uviedol, že žalobca sa stal vlastníkom spornej

nehnutelnosti potom, čo už stavba - pozemná komunikácia na nej už postavená bola. Štát, VÚC, mestá obce za užívanie pozemkov, ktoré slúžia širšej verejnosti musia vlastníkom pozemkov poskytovať plnenie rovnako, ako keby platili nájom. Ak teda nebol predmetný pozemok vo verejnom vlastníctve vyvlastnený, je žalobca ako vlastník tohto pozemku povinný strpieť obmedzenie svojho vlastníckeho práva, tým, že pozemok slúži pre potreby všetkých, avšak za náhradu. Uvedené zodpovedá aj čl. 11 ods. 4 Listiny základných ľudských práv a slobôd. Obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme musí byť spravodlivé. Nemožno spravodlivo žiadať, aby náklady spoločnosti znášal len jednotlivец, ktorého právna sféra je obmedzovaná. O plnenie bez právneho dôvodu bude v prípade užívania pozemku bez náhrady, bez nájomnej či inej zmluvy. Majetkový prospech žalovaný získal tým, že sa jeho majetkový stav nezmenšil, hoci by tomu tak bolo, pokiaľ by existoval právny dôvod plnenia, pretože za prijímané plnenie by musel poskytnúť náhradu. Určenie výšky bezdôvodného obohatenia je závislé od obvyklej hladiny nájomného, ktoré by žalovaný v danom mieste a čase platil ak by vec užíval na základe platnej nájomnej zmluvy. Vzhľadom na to je obvyklé nájomné nájomným tržným. Žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo 34/2010, 5Cdo/8/2009. Výšku bezdôvodného obohatenia možno určiť ako sumu rovnajúcu sa obvyklej hladine nájomného za 1 m² pri porovnateľnej nehnuteľnosti v porovnateľnom mieste a čase. Preto žalobca navrhol, aby súd vydal medzitimný rozsudok, ktorým rozhodne najskôr len o základe veci samej a po jeho vynesení pokračoval v konaní tak, že ustanoví znalca na vypracovanie znaleckého posudku za účelom určenia výšky bezdôvodného obohatenia a zaviazne žalovaného na vydanie tohto bezdôvodného obohatenia určeného znaleckým dokazovaním.

2. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 05.09.2014 uviedol, že v čase nadobudnutia predmetného pozemku do vlastníctva žalobcu bol tento už zastavaný cestou č. II/500 a v tomto stave ho aj žalobca kúpil. Predmetná cesta č. II/500 ako majetok štátu v správe Slovenskej správy ciest prešla ku dňu 01.01.2004 do vlastníctva Trnavského samosprávneho kraja a to na základe zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v nadväznosti na zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky v znení neskorších predpisov. Žalovaný uviedol, že obdobie od 29.06.2012 do 28.06.2014 je obdobím, kedy právnym titulom užívania predmetného pozemku zo strany žalovaného je zákonné vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základ uvedeného sa žalovaný nemôže stotožniť s argumentáciou žalobcu, že na strane žalovaného dochádza k bezdôvodnému obohateniu, nakoľko právnym titulom užívania pozemku je od 01.07.2009 právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Listami z 10.03.2010, 30.06.2010 žiadal žalobca uzatvorenie kúpnej, resp. nájomnej zmluvy na predmetný pozemok, pričom uzatvorenie kúpnej zmluvy je, predmetom ktorej by bolo cestné teleso, je z povahy veci vylúčené a uzatvorenie nájomnej zmluvy v danom období nebolo možné, nakoľko právnym titulom užívania pozemku vo vlastníctve žalobcu zo strany žalovaného už bolo zákonné vecné bremeno, uzatvorením nájomnej zmluvy by teda vznikol ďalší právny titul užívania predmetného pozemku. Právnym titulom užívania pozemku vo vlastníctve žalobcu zo strany žalovaného je existujúce vecné bremeno, zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. s účinnosťou od 01.07.2009. Nakoľko užívanie predmetnej nehnuteľnosti zo strany žalovaného je aprobované právnym titulom zriadeného vecného bremena, nie je naplnený žiaden zo zákonných predpokladov na vznik bezdôvodného obohatenia tak, ako je zadefinované v § 452 Občianskeho zákonníka. Na strane žalovaného tak k žiadnemu bezdôvodnému obohateniu nedochádza a preto nie je zákonný dôvod, aby bol z tohto titulu zaviazaný na úhradu voči žalobcovi. Preto žalovaný žiada žalobu ako nedôvodnú a nepodloženú zamietnuť.

3. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 01.12.2016 uviedol, že poukazuje na skutočnosť, že na Okresnom súde Trnava prebieha konanie pod sp. zn. 16C/222/2016 o náhradu za zriadenie vecného bremena, týkajúce sa tých istých strán a totožného predmetu konania a skutkových okolností, z ktorých sa nárok vyvodzuje. V uvedenej veci bola žaloba podaná dňa 02.07.2012, avšak Okresný súd Trnava žalobu uznesením č. 8C/78/2012-56 zo dňa 5.11.2012 zamietol, pričom dané rozhodnutie bolo potvrdené následne aj uznesením Krajského súdu Trnava č. 24Co/516/2012-85 zo dňa 10.9.2013. Najvyšší súd SR Uznesením sp. zn. 6Cdo 252/2015 obe uznesenia zrušil a vec vrátil Okresnému súde Trnava na ďalšie konanie. Žalobca žalobou vo veci sp. zn. 16C/222/2016 žiadal určenie, že mu patrí právo na vydanie náhrady za zriadené vecné bremeno, ktoré viazne na nehnuteľnosti v prospech žalovaného a to parcely J. - zastavané plochy a nádvoria, o celkovej výmere XXX m², zapísanej na LV č. XXXX, K.ú. I., okres I., obec I., a to od 01.07.2009 do vykonania pozemkových úprav, pričom však používa analógiu bezdôvodného obohatenia. Žalobca v žalobe zo dňa 30.06.2014 (konanie sp. zn. 24C/121/2014) síce žiada, aby

Okresný súd T. určil, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu žalovaným a to: parcely KR. zastavané plochy a nádvoria, o celkovej výmere XXX m², zapísanej na LV č. XXXX, K.ú. I. , okres I., obec I. a to za obdobie od 29.06.2012 - 28.06.2014, z obsahu podanej žaloby je však zrejmé, že používa rovnakú právnu argumentáciu, ako v žalobe podanej na Okresný súd Trnava dňa 02.07.2012, pričom obdobie, za ktoré si žalobca uplatňuje náhradu za bezdôvodné obohatenie (29.06.2012 - 28.06.2014) subsumuje obdobie (01.07.2009 do vykonania pozemkových úprav), za ktoré si žalobca uplatňuje náhradu za zriadenie vecného bremena. Žalovaný taktiež poukazuje na skutočnosť, že žalobcovi v čase podania žaloby v konaní sp. zn. 24C/121/2014 bolo známe, že pozemkové úpravy týkajúce sa predmetnej nehnuteľnosti neboli vykonané. V oboch žalobách žalobca zhodne navrhuje, aby Okresný súd medzitýmnym rozsudkom rozhodol, že mu právo patrí a následne ustanovil znalca na vypracovanie znaleckého posudku za účelom určenia výšky náhrady. Samotný Krajský súd Trnava v uznesení zo dňa 07.06.2016 sp. č. 11Co/436/2015-70, ktorým vrátil vec (konanie sp. zn. 24C/121/2014) Okresnému súdu Trnava na nové konanie dospel k záveru, že: „navrhovateľ má voči odporcovi nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva titulom obmedzenia vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným na základe zákona a nie titulom bezdôvodného obohatenia vzniknutého za užívanie nehnuteľnosti odporcom bez právneho dôvodu“...). Litispendencia je procesnou prekážkou konania, ktorú musí súd z úradnej povinnosti odstrániť, bez zreteľa na to, kedy túto prekážku zistí, alebo kedy táto prekážka vznikla. V takom prípade vždy konanie zastaví podľa § 104 ods. 1 OSP (R 97/2003) - teraz § 161 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok. Vychádzajúc z vyššie uvedeného Trnavský samosprávny kraj, ako žalovaný, navrhuje Okresnému konanie zastaviť z dôvodu prekážky litispendencie.

4. Žalobca vo vyjadrení zo dňa 19.01.2017 uviedol, že na to, aby sa v danom prípade jednalo o neodstrániteľnú prekážku konania tak, ako to normuje § 159 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok museli by byť splnené dva klasifikačné kritéria, ktorými sú totožnosť strán konania s totožnosť predmetu sporu. Je nespochybniteľné, že v oboch konaniach vystupujú rovnaké strany konania v rovnakom procesnom postavení, teda prvé klasifikačné kritérium je naplnené. Vo vzťahu k druhému klasifikačnému kritériu poukazuje na to, že predmetom oboch konaní je odlišný právny nárok, teda nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno. Totožnosť nároku nemôže byť posudzovaná len podľa žalobného návrhu, ale tiež podľa právneho dôvodu. Právny dôvod v oboch konaniach, o ktorý žalobca opiera svoj nárok je odlišný. V konaní vedenom pod sp. zn.: 16C/222/2016 je predmet konania vymedzený na tom skutkovom základe, že žalovaný získal majetkový prospech na úkor vlastníka parcely (žalobcu), ktorá je zastavaná cestným telom, ktorú žalovaný užíva bez toho, aby za toto užívanie poskytol žalobcovi adekvátnu relatívnu náhradu, ktorá sa rovná sumu, ktorú by bol žalovaný povinný vynaložiť v danom mieste a čase sa porovnateľné užívanie nehnuteľnosti s prihliadnutím na účel jeho využívania. V konaní vedenom pod sp. zn.: 24C/121/2014 je predmet konania vymedzený náhradou za nútené zriadené vecného bremena, ktoré obmedzuje vlastníka v možnosti realizácie úžitkovej hodnoty veci a vo výkone jeho subjektívnych oprávnení vlastníka veci. V danom prípade žalovaný získal majetkový prospech, ktorý pozostáva zo súčtu výhod, ktoré prinášajú oprávnenému z vecného bremena výhodu v rozhodnom období, a hodnota tejto výhody sa násobí počtom rokov, počas ktorých túto výhodu získal. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v oboch konaniach sa žalobca svojim návrhom domáha iného právneho nároku z iných skutkových dôvodov a preto sa nemôže jednať o neodstrániteľnú prekážku v konaní, ktorá by bránila vec prejednať a rozhodnúť.

5. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 16.01.2017 uviedol, že v prípade, ak nebude zastavené konanie z dôvodu litispendencie, vznáša námietku premlčania z dôvodu, že Krajský súd Trnava v uznesení zo dňa 07.06.2016 sp. č. 11Co/436/2015-70, ktorým vrátil vec v konaní sp. zn. 24C/121/2014 Okresnému súdu Trnava na nové konanie dospel k záveru, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva titulom obmedzenia vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným na základe zákona a nie titulom bezdôvodného obohatenia vzniknutého za užívanie nehnuteľnosti žalovaným bez právneho dôvodu. Námietku premlčania možno uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania (Uznesenie Najvyššieho súdu SR 5 Cdo 120/2009) a túto žalovaný odôvodňuje tým, že v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“) vzniklo dňom účinnosti tohto zákona (t.j. 01.07.2009), za predpokladu, že vlastníka stavby nemal k pozemku pod stavbou ku dňu účinnosti tohto zákona zmluvne dohodnuté iné právo, vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívaného vlastníkom stavby (v danom prípade TTSK) v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému

bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok (na uvedené poukazuje aj žalobca). Žalovaný zastáva názor (aprobovaný súdnymi rozhodnutiami, napr. 4 Cdo 89/2008, 1Co 79/2012), že finančná náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno je nepochybne majetkovým právom vyplývajúcim z vecného bremena, ktoré sa vzťahuje na vlastníka zaťaženého pozemku, je jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Predmetné vecné bremeno vzniká „in rem“, nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne u každého vlastníka zaťaženého pozemku. Nárok na finančnú náhradu za zriadenie zákonného vecného bremena je len jeden a má ho len ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý túto nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, a teda nemá charakter opakovaného plnenia. (I. ÚS 474/2013, obdobne R 73 publikované v Zb. stanovísk NS súdov 8/16). V zmysle § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka je premlčacia doba trojročná a plynie odo dňa, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Právo na zaplatenie náhrady za zriadenie vecného bremena sa mohlo po prvý raz uplatniť dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., na základe ktorého vzniklo, t.j. 01.07.2009 a trojročná premlčacia lehota na jeho uplatnenie márne uplynula pred dňom podania žalobného návrhu, teda od 01.07.2012 (žaloba podaná dňa 30.06.2014). Žalobca podal žalobný návrh až po uplynutí všeobecnej premlčacej lehoty, ktorá sa na majetkové práva vzťahuje. Žalovaný zároveň navrhuje, aby súd konanie zastavil.

6. Okresný súd Trnava rozsudkom č.k. 24C/121/2015-50 zo dňa 27.02.2015 rozhodol tak, že nárok žalobcu, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu žalovaným a to parcely J. zastavané plochy a nádvoria o celkovej výmere XXX m², zapísané na LV č. XXXX, kat. územie I., okres I., obec I. zo strany žalovaného je daný.

7. Krajský súd v Trnave uznesením č.k. 11Co/436/2015-70 zo dňa 07.06.2016 na odvolanie žalovaného napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení vyslovil právny názor, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva titulom obmedzenia vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným na základe zákona a nie titulom bezdôvodného obohatenia vzniknutého za užívanie nehnuteľnosti žalovaným bez právneho dôvodu, pričom svoj záver odvolací súd oprel o rozhodnutia tak krajských súdov, ako aj Najvyššieho súdu SR (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 04.12.2013, sp. zn. 10Co/134/2012, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/79/2012 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.04.2015, sp. zn. 4 M Cdo 2/2014). Odvolací súd uložil súdu prvého stupňa umožniť žalobcovi zmeniť a upraviť návrh na začatie konania v zmysle záverov obsiahnutých v rozhodnutí odvolacieho súdu a v prípade takejto zmeny opätovne o návrhu žalobcu rozhodnúť, pričom v prípade, že ak k úprave petitu zo strany žalobcu nedôjde, bude dôvodné návrh žalobcu zamietnuť ako nedôvodný.

8. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, žalovaného, oboznámením s obsahom založených listinných dôkazov, žalobou zo dňa 27.06.2014, odpoveďou žalovaného zo dňa 13.09.2010, odpoveďou žalobcu zo dňa 30.06.2010, odpoveďou žalovaného zo dňa 15.06.2010, návrhom žalobcu na majetkoprávne usporiadanie pozemku zo dňa 10.03.2010, odpoveďou žalovaného zo dňa 05.09.2014, vyjadrením žalovaného zo dňa 01.12.2016, vyjadrením žalobcu zo dňa 19.01.2017, vyjadrením žalovaného zo dňa 16.01.2017, výpisom z listu vlastníctva č. XXXX, obsahom spisu tunajšieho súdu sp. zn. 16C/222/2016, ako aj ostatným obsahom spisového materiálu a zistil nasledovný skutkový a právny stav:

9. Žalobca na pojednávaní uviedol, že otázka bezdôvodného obohatenia nemá žiadny vplyv na zákon č. 66/2009 Z.z. Žalobu opiera o Ústavu SR a Občiansky zákonník. Obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme a za náhradu. Ak tu nie je stanovená náhrada, je ju potrebné priznať. Pokiaľ ide o špekuláciu zo strany žalobcu, táto nie je namieste. Žalobca nadobudol vlastnícke právo k predmetnému pozemku na základe platných právnych predpisov, pričom prevod nebol nijakým spôsobom obmedzovaný. Orgán verejnej moci užíva cudzie vlastníctvo. Všeobecné právne vedomie má za to, že pri takomto vyporiadaní má súd využiť moderačné právo, aby bola zachovaná otázka vyváženosti účastníkov konania. Žalobca žiada vydať majetkový prospech v zmysle § 451 OZ. Žalobca k námietke litispendencie uviedol, že táto dôvodná nie je, okruh strán sporu je síce ten istý, ale nejedná sa o totožný predmet sporu, predmetom tejto žaloby je nárok žalobcu za obdobie od roku 2012-2014,

predmetom skoršej žaloby sú roky 2009-2012, preto tu litispendencia neprichádza do úvahy, nejedná sa o totožnosť vecí. K námietke premlčania uviedol, že posúdenie tejto námietky závisí od toho, či nárok žalobcu vnímame ako postupne vznikajúci, kontinuálny, alebo ako jednorazovú náhradu. Žalobca je oboznámený s judikatúrou vyšších súdov, ktoré náhradu posudzujú ako jednorazovú, ale žalobca tvrdí, že toto právne posúdenie je iba analógiou využitou ako právne posúdenie vecného bremena ako súkromno-právneho inštitútu. Vecné bremená podľa Občianskeho zákonníka sú charakterovo odlišné od vecného bremena, ktoré v tomto prípade obmedzuje žalobcu. Klasické vecné bremená dávajú oprávnenia oprávnenému z vecného bremena, avšak nepôsobia tak silno, aby vylučovali úplne všetky oprávnenia povinnej osoby. Ani náhrada za toto zákonné vecné bremeno by nemala byť jednorazová, pretože takáto náhrada nepokrýva nevýhodu, ktorou je zaťažený povinný z vecného bremena, že svoj pozemok nemôže žiadnym spôsobom užívať. Bolo by nepraktické, aby po právnej stránke existovali dva druhy náhrady za vecné bremeno, jedna postupne vznikajúca, ako je v prípade pozemkov zaťažených vecnými bremenami pod cestami, na druhej strane aby vznikala jednorazová náhrada pri ostatných vecných bremenách. Obmedzenie vlastníckeho práva, ktoré zaťažuje žalobcu, je taktiež plnením pre žalovaného, na ktoré však právny dôvod neexistuje. Aj z uvedeného dôvodu pokladá námietku premlčania v zmysle tohto právneho posúdenia za nedôvodnú. Žalobca si je vedomý, že súd je viazaný právnym názorom Krajského súdu v Trnave. V prípade, že sa súd stotožní s jeho právnym posúdením, navrhuje, aby súd vyslovil, že nárok žalobcu je daný, v odôvodnení by sa s tým vysporiadal. Zmenu žaloby nenavrhuje. V opačnom prípade navrhuje súdu, aby postupom podľa § 162 ods. 1 CSP konanie prerušil a podal návrh na konanie o súlade právnych predpisov a to z dôvodu, že ustanovenie § 4 ods. 1 Zákona č. 66/2009 Z.z. nie je v súlade s ústavou. Nakoľko týmto zákonom dochádza k nútenému obmedzeniu zákonného práva generálne zákonom a nie na základe zákona.

10. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že žaloba je neopodstatnená a nedôvodná. V zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. s účinnosťou od 01.07.2009 žalovanému vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Žalobca nadobudol do vlastníctva predmetný pozemok až v roku 2007, keď cesta na predmetnom pozemku stála, t.j. kúpil pozemok zastavaný cestou. Pokiaľ žalobca žiada o vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 29.06.2012 do 28.06.2014, žalovaný poukazuje, že ide o obdobie, ktoré spadá do doby účinnosti zákona č. 69/2009 Z.z. Uzatvorenie nájomnej zmluvy nie je možné, nakoľko právnym titulom užívania pozemku vo vlastníctve žalobcu zo strany žalovaného je zákonné vecné bremeno a uzatvorením nájomnej zmluvy by vznikol ďalší právny titul užívania predmetného pozemku. Právnym dôvodom užívania pozemku žalobcu žalovaným je zákonné vecné bremeno a teda žalovaný neužíva pozemok žalobcu bez právneho dôvodu, preto nie je naplnený žiadny zo zákonných predpokladov na vznik bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 OZ. Žalovaný poukázal na prekážku litispendencie, konanie vedené na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 16C/222/2016 začalo skôr, t.j. podaním žaloby 2.7.2012 a toto konanie je z dôvodu prekážky skôr začatej veci potrebné zastaviť. V konaní sp. zn. 16C/222/2016 bolo uznesením v časti určenia, že žalobcovi patrí právo na vydanie náhrady za zriadené vecné bremeno zastavené. Zo strany žalovaného i žalobcu bolo podané voči predmetnému uzneseniu odvolanie, je potrebné sa s danou prekážkou vysporiadať. Žalovaný zotrúva na názore, že sa jedná o totožný predmet konania a časové rozmedzie od roku 2012 do roku 2014 je subsumované v skôr podanej žalobe, kde žaloba je v časovom rozmedzí od roku 2009 do vykonania pozemkových úprav. Žalovaný vzniesol aj námietku premlčania, má za to, že finančná náhrada za zákonom stanovené vecné bremeno je nepochybne majetkovým právom, je jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia, tento názor je odobrený viacerými súdnymi rozhodnutiami. Keďže sa premlčujú v zmysle Občianskeho zákonníka všetky majetkové práva, má za to, že i finančná náhrada za zákonom stanovené vecné bremeno je v danom prípade premlčaná. K vyjadreniu žalobcu, že § 4 ods. 1 je v rozpore s článkom 20 Ústavy, žalovaný uviedol, že toto zákonné ustanovenie je plne v súlade s Ústavou a jedná sa o vecné bremeno riadne zriadené zákonom.

11. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX pre k.ú. I., okres I., obec I. vyplýva, že žalobca je vlastníkom parcely č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², kód spôsobu využívania pozemku je XX - pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba - cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasť.

12. Z obsahu spisu Okresného súdu Trnava sp. zn. 16C/222/2016 vyplýva, že žalobca sa žalobou zo dňa 11.06.2012 doručenou súdu dňa 02.07.2012 domáhal vydania medzitýmneho rozsudku, ktorým by súd určil, že žalobcovi patrí právo na vydanie náhrady za zriadenie vecného bremena, ktoré viazne na nehnuteľnosti evidovanej na liste vlastníctva č. XXXX pre k.ú. I., okres I., obec I. ako parcela č. XXXX/X

- zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² v prospech žalovaného a to za obdobie od 01.07.2009 do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území a po jeho vynesení pokračoval v konaní tak, že ustanoví znalca na vypracovanie znaleckého posudku za účelom určenia výšky náhrady.

13. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

14. Podľa § 124 Občianskeho zákonníka, všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytujú sa im rovnaká právna ochrana.

15. Podľa § 128 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastník je povinný strpieť, aby v stave núdze alebo v naliehavom verejnom záujme bola na nevyhnutnú dobu v nevyhnutnej miere a za náhradu použitá jeho vec, ak účel nemožno dosiahnuť inak. Podľa ods. 2 cit. ustanovenia, vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu.

16. Podľa § 151n ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať.

17. Podľa § 151o ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona.

18. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

19. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

20. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“) tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojim umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou.

21. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov vlastníkom stavby prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom, môže poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, poskytuje vlastník stavby v tom istom katastrálnom území. Ak územie obce tvorí viac katastrálnych území, náhradný pozemok sa poskytne v rámci územia obce.

22. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. ak sa neuplatní postup podľa ods. 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu.

23. Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 66/2009 Z.z., ak bol v katastrálnom území do účinnosti tohto zákona schválený projekt pozemkových úprav, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná formou jednoduchých pozemkových úprav.

24. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. konanie o nariadení pozemkových úprav z dôvodu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou podľa tohto zákona sa začína na žiadosť vlastníka stavby. Pri usporiadaní vlastníckych vzťahov k pozemkom podľa tohto zákona sa prihliada na potreby vlastníka stavby.

25. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 66/2009 Z.z. usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbou sa vykoná formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode pozemkových úprav v tom istom katastrálnom území, a ak územie tvorí viac katastrálnych území, náhradný pozemok sa poskytne v rámci územia obce, v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavením, alebo formou finančnej náhrady, ak a) v obvode pozemkových úprav nie sú pozemky na účely poskytnutia náhrady, b) ide o pozemok pod stavbou vo výmere do 400 m², c) o to požiada vlastník pozemku.

26. Podľa § 3 ods. 4 zákona č. 66/2009 Z.z. pri poskytovaní náhradných pozemkov správca prihliada na potreby poskytnutia náhrad podľa osobitného predpisu.

27. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

28. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

29. Podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Podľa ods. 4 vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

30. Podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenia sa zaručuje. Podľa ods. 4, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za náhradu.

31. Z dôvodovej správy k zákonu č. 66/2009 Z.z. vyplýva, že cieľom zákona je usporiadať doteraz neusporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami, ktoré boli delimitované na obce a vyššie územné celky v rámci reformy verejnej správy. Podľa zákona o majetku obcí prešli do vlastníctva obcí nielen stavby ako miestne komunikácie, ale aj administratívne budovy obcí, kultúrne domy, základné školy, predškolské zariadenia, Centrá voľného času, Domovy - penzióny pre dôchodcov, Domovy dôchodcov, Nemocnice I. typu, Nemocnice s poliklinikou, ako aj ďalšie stavby. Zákon upravuje usporiadanie predmetných zastavaných pozemkov prechodom do vlastníctva vlastníkov stavieb, t.j. do vlastníctva obcí a vyšších územných celkov, pričom tento proces je možné realizovať dvoma formami a to zámennou zmluvou, alebo prostredníctvom pozemkových úprav podľa zákona č. 330/1991 Zb.

32. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, a to parcely J. - zastavané plochy a nádvoria o celkovej výmere XXX m², zapísané na LV č. XXXX, kat. územie I., okres I., obec I.. Predmetnú nehnuteľnosť nadobudol žalobca do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy. Predmetný pozemok je zastavaný cestným telesom cesty X.X, ktorého vlastníkom a užívateľom je žalovaný, na ktorého prešlo vlastníctvo zo štátu, pričom žalobca ako vlastník nemôže svoje vlastníctvo užívať primeraným spôsobom, nakoľko je zastavaný stavbami a vlastníkom, ako aj užívateľom týchto stavieb je žalovaný. Žalobca nadobudol vlastnícke právo k pozemku s tým, že cesta na ňom už bola vystavaná. Žalobca nesúhlasí s tým, aby na nehnuteľnosti v jeho vlastníctve boli akékoľvek cudzie stavby a už od roku 2010 vyzýval žalovaného na majetkovoprávne usporiadanie pozemkov, kedy mu bola ponúknutá možnosť majetkovo vysporiadať jeho pozemky len formou pozemkových úprav. Žalobca však žiada vysporiadanie finančným odškodnením. Uvedené skutkové zistenia neboli medzi stranami sporné. Žalobca si v konaní uplatňuje nárok vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku žalovaným bez právneho dôvodu za obdobie od 29.06.2012 do 28.06.2014, ktorý odvodzuje v prvom

rade z Ústavy SR čl. 20 ods. 4 a § 451 Občianskeho zákonníka. Žalovaný v konaní tvrdil, že pozemok užíva v súlade so zákonom č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky.

33. Z dispozičného princípu vyplýva, že žalobca v žalobe vymedzuje predmet konania po skutkovej a právnej stránke a týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný. Z viazanosti súdu petitom vyplýva, že súd nemôže prekročiť návrhy strán a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú ani prisúdiť iné plnenie, prípadne nárok, než ktorého sa strana domáha. Súd musí rešpektovať predmet konania, vymedzený žalobným návrhom, čo znamená, že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než aký bol predmet konania vymedzený v žalobnom návrhu.

34. Žalobca na pojednávaní uviedol, že po oboznámení sa s právnym názorom vysloveným Krajským súdom v Trnave v uznesení č.k. 11Co/436/2015-70 zo dňa 07.06.2016, ktorým je súd prvého stupňa viazaný, zotrváva na svojej žalobe, petit žaloby upravovať nebude a žiada, aby súd vyslovil, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je daný a v odôvodnení rozhodnutia sa s tým vysporiadal.

35. Predmetom konania je teda určenie, že žalobcovi patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovaným a vydanie bezdôvodného obohatenia.

36. Bezdôvodné obohatenie je v § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka konštruované ako záväzkový vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho sa niekto obohatil. Záväzkový vzťah vznikne, ak sa naplnia všetky zákonom ustanovené predpoklady na jeho vznik. Posúdenie, či došlo k vzniku právneho vzťahu bezdôvodného obohatenia závisí od splnenie znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej úpravy v § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ktoré musia splnené kumulatívne. V § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka je vyjadrená všeobecná zásada, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí toto obohatenie vydať. V § 451 ods. 2 Občiansky zákonník uvádza štyri formy bezdôvodného obohatenia, a to majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. V prípade majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu ide o také plnenie, kde od začiatku nebol právny dôvod na plnenie. To znamená, že sa plnilo, hoci na to chýbal právny dôvod, resp. právna skutočnosť, napr. zmluva, na základe ktorej sa spravidla plní, rozhodnutie príslušného orgánu, zákon a pod.

37. Vzhľadom na to, že ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. ku dňu 01.07.2009 nemal žalovaný ako vlastníka stavby - cestného telesa cesty X. k predmetnému pozemku pod stavbou, vlastníkom ktorého je žalobca, zmluvne dohodnuté iné právo, vzniklo vo verejnom záujme k pozemku žalobcu užívanému žalovaným ako vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech žalovaného ako vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou a žalobca ako vlastníka pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný užíva predmetný pozemok od 01.07.2009 titulom zákonného vecného bremena zriadeného zákonom č. 66/2009. Z.z., preto súd dospel k záveru, že nebol splnený základný znak skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia a to plnenie bez právneho dôvodu. Nároky vlastníkov pozemkov pod stavbami z užívania pozemkov pod stavbami vlastníkami stavieb tak boli posudzovateľnými podľa zákonných ustanovení o bezdôvodnom obohatení len do 30.06.2009.

38. Zriadenie vecného bremena podľa ust. § 151n a násl. Občianskeho zákonníka bolo v § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. upravené ako spôsob riešenia vzťahov k neusporiadaným pozemkom, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie činnosti samospráv. V prípade vecného bremena zriadeného podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí vlastníkom pozemkov náhrada za obmedzenie ich vlastníckeho práva podľa ustanovení § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka.

39. Súd poukazuje na právny názor odvolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí, ktorý dospel k záveru, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva titulom obmedzenia vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným na základe zákona a nie titulom bezdôvodného obohatenia vzniknutého za užívanie nehnuteľnosti žalovaným bez právneho dôvodu, pričom svoj záver odvolací súd oprel o rozhodnutia tak krajských súdov, ako aj Najvyššieho súdu SR (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 04.12.2013, sp. zn. 10Co/134/2012, Krajského súdu v

Prešove sp. zn. 1Co/79/2012 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.04.2015, sp. zn. 4 M Cdo 2/2014).

40. Nakoľko žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno keď nepreukázal, že predmetný pozemok užíva žalovaný bez právneho dôvodu, naopak žalovaný v konaní preukázal, že predmetný pozemok užíva z titulu zákonného vecného bremena, ktoré vzniklo dňa 01.07.2009 na základe zákona č. 66/2009 Z.z., ktorého obsahom je právo žalovaného užívať pozemok pod stavbou, súd žalobu ako nedôvodnú zamietol a námietkou premlčania vznesenou žalovaným sa z tohto dôvodu už nezaoberal.

41. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

42. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

43. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

44. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý mal vo veci plný úspech, keď žalobu súd zamietol, priznal nárok na náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Okresný súd Trnava. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z. z.; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.